

418. Veszprém, Jutasi út
(MRT 2. k. 51/21, 22 lh.)
(Veszprém megye) U, R, B

A 2003. augusztus 28. és november 27. között végzett megelőző feltáráson a beépítésre szánt terület régészeti lelőhelyként nyilvántartott részét lehumuszták. A feltárt terület nagysága mintegy 8000 m², a feltárt objektumok száma 573.

A területen a *lengyeli kultúra* nagy kiterjedésű telepe ismert, a közelben 1972-ben és 1985-ben volt már leletmentés. Az egész felületen sűrűn találtuk a lengyeli kultúra objektumait: házakat, agyagkitermelő gödröket és sírokat. A házak É-D-i tájolású, cölöpszerkezetű építmények, a beásások tanúsága szerint esetenként igen komoly faszerkezettel. A feltárási terület ÉK-i sarkában került elő az első ház: keskeny, hosszú, kissé trapéz alakú, a tetőt tartó cölöphelyek igen mélyek. Ettől Ny-ra két másik ház D-i végét alkotó cölöplyukak kerültek elő. Az épületek közelében nagy gödörkomplexumokat találtunk, többnyire gazdag leletanyaggal. Az első háztól DK-re egy hatalmas gödörkomplexumot paticsos épületomladék fedett, a gödörben kemence maradványait tártuk fel. Az omladékot vágta egy V keresztmetszetű, 1–1,5 m mély árok, amely az egész területen keresztülhaladt ÉK–DNy-i irányban. Az ároktól D-re feltártunk egy több alapozási árokból és hatalmas cölöplyukakból álló épületkomplexumot, két egymás mellett álló ház többször megújított nyomait. Közöttük 3 gödörrendszer volt, melyekből a lelőhely legidősebb kerámiaanyaga került ki, vörös alapon fehér festett edénytöredékek (Lengyel IIb). A komplexumot K-ről egy keskeny paliszádárok övezi, részben metszésben a K-i cölöpsorral (kerítés, karám?). A paliszádárkon belül 2–5 m-re tőle cölöpsor fut. Nem egészen párhuzamosan az árokkal. Az árkot keresztezi egy másik kissé nagyobb árok, ez egyenesen fut ÉK–DNy-i irányban. Nagyjából ezt az ívet követve néhány méter kihagyással találtunk egy másik árokszakaszt, mely kifut az ásatási területből.

A lengyeli település Ny-i szélén feltártunk 6 sírt egy csoportban, távolabb még hármat. Mindegyik K–Ny-i tájolású, zsugorított váz, többnyire a bal oldalra fektetve. Gazdag a mellékletük: edények, kőeszközök, csonteszközök. Kiemelkedik egy férfisír kőbaltákkal, csonteszközökkel, gyöngyökkel, obszidiánnal. A sírkerámia többnyire vörös festésű. A telep D-i részén feltártunk további 3 sírt, melyek egy Lasinja típusú edénymelléklet tanúsága szerint későbbiek az előzőeknél.

A *badeni kultúra* objektumai csoportokba rendeződnek. Kerek, méhkas alakú tárológödröket találtunk, gyakran hamus betöltéssel. Az egyik gödörben egy hatalmas hombáredény darabjai feküdtek. Előkerült egy idoltöredék, és találtunk egy kultikus rendeltetésű gödröt két gyerekvázal, alattuk tulokkoponyával. Az egyik gödör csoportban égési nyomok voltak, mellettük előkerült egy kőalapozású kemence, hasonló az egyik gödörben is feltártunk.

A terület Ny-i szélén egy objektumrendszerben feltártunk *kora bronzkori* leleteket.

A leletanyag egészéről elmondható, hogy rendkívül gazdag. A Dunántúl nyugati-középső felén fiatalabb lengyeli lelőhelyről ilyen mennyiségű festett kerámia még nem került elő. Szokatlan ebben a környezetben a sírok gazdagsága, valamint az előkerült obszidiánleletek mennyisége. Nagy mennyiségben került elő állatcsont, elsősorban tulok, vannak megmunkált csontok is, árok. A kőeszközök a közeli szentgáli és úrkúti forrásokból származnak. Nagyobb mennyiségben került elő töredékes őrlőkő. A badeni leletanyag szintén jelentős, nagyon sok a kerámialelet. Az állatcsontanyagban itt is a tulok a domináns. Az egyik gödörből sikerült faszémmintát venni.

Munkatárs: Prander Péter.

REGENYE JUDIT

419. Vép, Csepreg úti völgyre dűlő

(Vas megye) B, Rő, A, Á, Kk

Terepbejárásunk során két lelőhelyet regisztráltunk a dűlő területén.

1. sz. lelőhely: A Surány-pataktól K-re 500 m-re helyezkedik el, tengerszint feletti magasság: 199,4 m. A terület erősen szántott. A felületen nagy mennyiségű, nagyon rossz állapotú, római szürke házikerámiát találtunk. Valószínűleg a tőle ÉK-re lévő (Nemesböd, Által úton kívül dűlő) római teleppel és temetővel áll kapcsolatban (talán annak folytatása).

2. sz. lelőhely: A Surány-pataktól K-re 200 m-re egy kisebb plató peremén helyezkedik el, magassága 199,4 m. A dűlő egésze erősen szántott. A lelőhely a pataktól csak kb. 100 m-re (a régi meder árterétől) kezdődik. A területen több korszakot sikerült elkülöníteni: bronzkor, avar kor, Árpád-kor és késő középkor.

A népvándorlás kori és Árpád-kori leletek az őskori teleptől nyugatabbra kerültek elő – feltételezhetően a klimatológiai változások miatt szélesebb volt a patak ártere. A telep valószínűleg tovább húzódik É-i és D-i irányba is, azonban a dűlő többi része növényzettel sűrűn lefedett.

ILON GÁBOR

420. Vértessomló, Üdülőfalu

(Komárom-Esztergom megye) B

Az üdülőfalu építéséhez kapcsolódó földmunkák során régészeti lelőhelyet bolygattak meg. A lelőhely egy patakparti domboldalon és annak tetején található.

Talaja homokos barnaföld, helyszíni szemlénk során a felszínen közepes sűrűségben gyűjthettünk edénytöredékeket és kőeszközöket. A leletek nagy része bronzkori volt. A lelőhely jelenlegi ismert hossza 210 m, szélessége 180 m. Az építkezés által nem érintett É-i területen további lelőhelyrészek feltételezhetők.

LÁSZLÓ JÁNOS